

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/50/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817205800
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817205800.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcu V. O. W., U., so sídlom Z. XX, XXX XX G., H.: XX XXX XXX, proti žalovanej P. K. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. Z. XX/XX, XXX XX B.. I., o zaplatenie 3.690,85 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 3Csp/196/2017-264 zo dňa 05. septembra 2018, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.
- II. Vo zvyšnej napadnutej časti, t.j. vo výroku III. o trovách konania rozsudok zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 3.690,85,- eur a to všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Súd žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietla.

III. Žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania, ktoré trovy je povinná zaplatiť žalovaná v rozsahu 46 %, o ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 708 ods. 1, § 710, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1, 2, § 39, § 40 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy, § 1 ods. 2, 4, § 2 ods. 1 písm. a), b), § 9 ods. 1, 2, § 10 ods. 1, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 251, § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobca uzatvoril so žalovanou dňa 14.11.2012 G. o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb na základe ktorej bol žalovanej zriadený účet, zároveň obsahom zmluvy bola aj G. o vydaní a používaní platobnej karty a G. o poskytovaní služieb elektronického bankovníctva. V zmluve neobsahovala žiadne náležitosti týkajúce sa úrokovej sadzby, doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v zmluve bol len uvedený denný limit platobnej karty vo výške 1.000,- Eur. Dňa 31.05.2013 uzavrel žalobca so žalovanou v súvislosti so G. o zriadení účtu, G. o povolenom prečerpaní na účte, na základe ktorej banka zriadila povolené prečerpanie do výšky 150,-

Eur na špecifikovanom účte s úrokovou sadzbou 19,90% p.a.. Žalovaná jednotlivými výbermi vyčerpala sumu 49.057,53 Eur a zároveň žalobcovi uhradila sumu 45.366,68 Eur.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v predmetnej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy bol daný žalobcom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa výhodnejšie. Uviedol, že samotná formulárová zmluva neupravuje konkrétne odplaty za služby, ani podmienky za akých by bola žalovaná povinná ich platiť. Zmluva len odkazuje na Sadzobník poplatkov a obchodné podmienky. Nároky žalobcu uplatnené v konaní teda vyplývajú z obsahu VOP a Sadzobníka, na ktoré zmluva poukazuje. V danej súvislosti uviedol, že tak formulárová zmluva ako aj VOP a Sadzobník sú vopred predtlačené a vopred pripravené žalobcom ako dodávateľom. Tieto žalovaná ako spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť žiadnym spôsobom, nemá možnosť individuálne vyjednať ich znenie, tak aby bolo možné uzavrieť, že sa na ich znení veriteľ a klient dohodli v rámci uzatvorenej zmluvnej voľnosti. Nepostačuje v žalobcom pripravenej predtlačí formulárovej zmluvy konštatovať, že s obchodnými podmienkami a Sadzobníkom sa klient oboznámil a sú súčasťou zmluvy. Do nepodpísaných obchodných podmienok nemôže byť zahrnuté také zmluvné dojednanie, pri ktorom zákon výslovne vyžaduje písomnú formu. Podmienkou platnosti písomného právneho úkonu je totiž podpis konajúcej osoby, inak nemôže vyvolať zamýšľané právne následky. Pokiaľ ide o samotný charakter povoleného prečerpania, z bodu 8 Všeobecných obchodných podmienok je zrejmé, že banka môže kedykoľvek prehodnotiť limitu a bez uvedenia limit znížiť, pričom toto oznámenie banka poskytne klientovi najmenej 7 dní pred nadobudnutím platnosti novej výšky limitu. Uvedenú skutočnosť nepovažoval súd za spornú, nakoľko aj žalobca v písomnom vyjadrení potvrdil, že za žiadosť o splatenie povoleného prečerpania sa považuje aj zníženie limitu pre povolené prečerpanie na hodnotu 0,- Eur. Ako je zrejmé z predloženého výpisu z účtu žalovanej, žalobca znížil žalovanej limit povoleného prečerpania na sumu 0,- Eur dňa 02.02.2015. Z predloženého formulárového dokumentu podpísaného žalovanou je tiež zrejmé, že neobsahuje úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, kde zákon s absenciou uvedenej náležitosti zákon spája ten následok, že sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zároveň je takýto nedostatok spojený aj s absenciou výšky poplatkov spojených so spotrebiteľským úverom a podmienky za akých sa tieto poplatky môžu meniť. Uvedenú náležitosť formulárový dokument takisto neobsahuje. Súd nemohol akceptovať uvedenie týchto náležitostí iba v rámci dohodnutých obchodných podmienok, sadzobníka prípadne vývesiek banky, nakoľko takéto dojednanie nespĺňa kritérium písomného uzavretia zmluvy a nejedná sa preto o platne dojednanie uvedených náležitostí. Na základe uvedeného považoval spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov a žalobcovi tak vznikol nárok len na vrátenie istiny úveru bez úrokov a poplatkov. Žalovanej tak ostáva uhradiť ešte sumu 3.690,85 Eur (49.057,53 Eur - 45.366,68 Eur), preto v tejto časti považoval žalobu za dôvodnú a žalovanú zaviazal na povinnosť uhradiť žalobcovi predmetnú sumu. V časti o zaplatenie 28% ročného úroku od 20.05.2017 žalobu zamietol, pretože ide o nevýhodnejšiu právnu úpravu oproti úprave v zmysle § 48 v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka, a z uvedeného dôvodu ide preto o rozpor s § 54 Občianskeho zákonníka s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka.

5. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcov úspech predstavoval 73% a neúspech 27%, preto žalobcovi po odrátaní jeho neúspechu vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 46%, pričom uvedenú náhradu mu aj priznal. V zmysle platnej právnej úpravy o konkrétnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

6. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a proti výroku o trovách konania. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Uviedol, že priamo v zmluve o povolenom prečerpaní je uvedená úroková sadzba variabilná vo výške 19,9%, a teda úver nie je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov. K poplatkom uviedol že tieto boli účtované na základe čl. IV. ods. 2 Zmluvy o účte, v zmysle ktorého je banka za poskytovanie produktov/služieb oprávnená zúčtovať si poplatky podľa Sadzobníka poplatkov banky, pričom výška poplatkov je uvedená v Sadzobníku poplatkov. K úroku uviedol že sadzba 28% je platná pre nepovolené prečerpanie a vyplýva z čl. 3.12 VOP v spojení s Výveskou úrokových sadzieb. Poukázal na to, že zmluva o účte nemusí pre prípad prekročenia ako obligatórnu náležitosť obsahovať údaje uvedené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., naopak v zmysle § 18 ods. 2 zákona postačuje, aby veriteľ informoval spotrebiteľa na trvanlivom médiu o úrokovej sadzbe, pričom výšku úrokových sadzieb zverejňuje na web stránke. Mal za to, že

zverejnením vývesiek úrokových sadziieb na svojom webovom sídle a v pobočkách je splnená uvedená povinnosť v zmysle § 18 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutia súdov v obdobných veciach. K trovám konania uviedol, že má za to, že súd pri ich výpočte postupoval nesprávne, keď pri určení hodnoty sporu neprihliadal iba na žalovanú istinu a tiež v tejto súvislosti dal do pozornosti aj niekoľko rozhodnutí súdov v obdobných veciach. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu a zároveň, aby mu priznal náhradu trov konania aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

7. K podanému odvolaniu sa vyjadrila žalovaná tak, že nebola dostatočne poučená a oboznámená o zmluvných podmienkach s neprimeraným úrokom z omeškania. Uviedla, že nemala možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť alebo vyjednať zmluvné podmienky, ktoré ňou neboli podpísané a vopred predtlačené a taktiež od nej bola požadovaná neprimeraná úroková sadzba vo výške 28%, o čom vôbec nebola upovedomená, inak by s týmito obchodnými podmienkami nesúhlasila a neskončila s takýmito zadĺžením. Poukázala na to, že v dôsledku uvedeného sa dostala do ťažkej finančnej situácie, keďže nie je schopná uhradiť požadovanú sumu žalobcovi, keďže jej príjem pozostáva iba z rodičovského príspevku a polov. invalidného dôchodku v sume 380,- Eur mesačne, z čoho uhrádza nájom vo výške 150,- Eur, lieky 50,- Eur a na dieťa 120,- Eur a na živobytie jej neostáva skoro nič, keďže jej manžel je dlhodobo nezamestnaný. Týmto žiadala, aby súd prešetril daný prípad a dal zistené veci do právneho poriadku.

8. Žalobca vo svojom vyjadrení poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Košiciach, ako aj na stanovisko podpredsedu Ústavného súdu SR. JUDr. Milana L'alička. K možnosti splatenia dlhu v splátkach uviedol, že žalovaná nespláca dlh už po dlhšiu dobu a ani počas konania pred súdom nezaplatila čo i len časť dlhu. Mal za to, že priznanie dlhu v splátkach je výnimočný oprávnením a nie je možné prihliadnuť len na finančnú situáciu žalovanej, pretože má nepochybne právo, aby mu jeho pohľadávka bola zaplatená v primeranej lehote a je potrebné rešpektovať aj zásadu spravodlivosti uvedenú v Civilnom sporovom poriadku. Poukázal na to, že žalovaná nepopiera svoj finančný záväzok, ale odvoláva sa len na svoju finančnú situáciu. Vyjadrenie žalovanej považuje za bezpredmetné, nakoľko táto neuviedla žiadne konkrétne právne a ani skutkové okolnosti spochybňujúce opodstatnenosť uloženej povinnosti splatiť dlh. Na základe uvedeného trval na podanom odvolaní v celom rozsahu.

9. Žalovaná sa k podanému vyjadreniu žalobcu nevyjadrila.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné, avšak len čo do výroku o trovách konania.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

13. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na

prístup súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie uvedeného odvolacieho dôvodu však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožnil realizáciu práv strany sporu dosiahol určitú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že potom sa celé konanie nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu musí byť však hodnotené v kontexte celého konania, t.j. vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.. Zároveň tiež nie je možné prehliadnúť, že niektoré čiastkové práva, ktoré tvoria právo na spravodlivý proces zákon normuje ako samostatné odvolacie dôvody. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia mal odvolací súd za to, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

14. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za to, že došlo k naplneniu tejto odvolacej námietky, a to v prípade výroku o trovách konania, kedy súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnych skutočností potrebných k správne postupu pre výpočet pomeru čistého úspechu strán sporu a tiež vzhľadom na predchádzajúce vyjadrenia žalovanej sa vôbec nezaoberal tým, či skutkové okolnosti prípadu neumožňujú prípadnú aplikáciu ust. § 257 C.s.p..

15. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Odvolací súd má za to, že táto odvolacia námietka bola naplnená, pretože sa súd prvej inštancie vo vzťahu k trovám konania síce použil správny právny predpis, avšak tento nesprávne interpretoval.

16. K námietke žalobcu týkajúcej sa nepriznania 28% úroku odvolací súd uvádza, že ročný úrok dosahujúci úroveň 28% podstatne prevyšuje úroky obvykle požadované na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch (12%), čo je v priamom rozpore so zákonom, ako i dobrými mravmi. Vychádzajúc z ustálenej praxe súdov je preto potrebné považovať dohodu o výške ročného úroku v miere 28% za dohodu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi a ktorá je ustanovením, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Uvedené potvrdili súdy pri svojej rozhodovacej činnosti (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.09.2011, sp. zn. 3Co/3/2011, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 13.08.2014, sp. zn. 10Co/325/2014, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 09. 11. 2010, sp. zn. 17Co/313/2010). Nemecký BGH v rozsudku z 13.03.1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1.4.1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za

odporujúcu dobrým mravom. Zároveň je potrebné uviesť, že úrok vo výške 28% ročne v danom prípade predstavuje sankciu za porušenie povinnosti spotrebiteľa. Dojednanie o takomto neúmerne vysokom plnení za stavu, že nepovolené prečerpanie je zo strany dodávateľa možné zároveň postihnúť aj ďalšou sankciou, a to zmluvnou pokutou, nepochybne spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa, čo spôsobuje jeho neprijateľnosť a neplatnosť v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Nakoľko je dojednanie o výške úroku v celom rozsahu neprijateľné, nemožno ho ďalej ani moderovať.

17. V tomto smere odvolací súd poukazuje tiež na rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 15.10.2015, č. k. 9C/113/2015-51 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.11.2016, č. k. 21Co/10/2016-72, v ktorom súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v bode 3.12 všeobecných obchodných podmienok žalobcu je pre svoju neprijateľnosť (pri zúčtovaní poplatkov môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby, úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu) neplatná.

18. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie správne rozhodol, pokiaľ nepriznal žalobcovi uplatnený nárok na úrok vo výške 28% ročne, pretože ho považoval za neprijateľný. V súvislosti s uplatneným nárokom žalobca poukazuje predovšetkým na príslušné články všeobecných obchodných podmienok, ktoré majú byť súčasťou zmlúv uzavretých medzi bankou a klientom a tvoria časť ich obsahu.

19. Žalobca tvrdí, že niektoré náležitosti a poplatky nie sú uvedené v zmluve, ale vo VOP, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy a odkazujú aj na ďalší dokument, a to Sadzobník poplatkov, ktoré je banka, ako je uvedené vo VOP, oprávnená zmeniť z dôvodov tam uvedených.

20. V tomto smere odvolací súd pripomína závery Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. I ÚS 3512/11 cit.: „V praxi se zásada poctivosti projevuje mimo jiné tím, že text spotřebitelské smlouvy, obzvláště jedná-li se o smlouvu formulářovou, má být pro průměrného spotřebitele dostatečně čitelný, přehledný a logicky uspořádaný. Například smluvní ujednání musí mít dostatečnou velikost písma, nesmějí být ve výrazně menší velikosti, než okolní text, nesmějí být umístěna v oddílech, které vzbuzují dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikaci všeobecných obchodních podmínek. I ve spotřebitelských smlouvách je možno všeobecné obchodní podmínky uplatnit, nicméně taková aplikace má nejen uvedená formální omezení, nýbrž i omezení obsahová. Je třeba zdůraznit, že obchodní podmínky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu. V této souvislosti Ústavní soud upozorňuje na to, že nelze závěry Ústavního soudu interpretovat jako a priori vyloučení (příkladmo) jmenovaných podstatných ujednání ze spotřebitelských smluv obecně, nýbrž zejména jako omezení jejich uplatnění v tzv. všeobecných obchodních podmínkách. Ústavní soud nyní odhlíží od skutečnosti, že fakticky je smluvní svoboda spotřebitele při určování, které ujednání bude uvedeno ve smlouvě a které ve všeobecných podmínkách, pouze zdánlivá, neboť obě listiny ve formulářové podobě připravuje dodavatel a s ohledem na nepoměr ve vyjednávací síle dodavatele a spotřebitele je na první pohled patrné, že se spotřebitel jen stěží může domoci změny předem připravených smluvních ujednání.“

21. Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo nepochybne zistené, že samotná zmluva neupravuje konkrétne, aké odplaty za služby by bola a za akých podmienok žalovaná povinná platiť, táto len odkazuje na Sadzobník poplatkov a VOP. Úrokové sadzby produktov, sadzobník a ani VOP neboli individuálne dojednané medzi stranami sporu.

22. Odvolací súd zdôrazňuje, že Sadzobník poplatkov a VOP predstavujú podmienky, ktoré boli vypracované žalobcom a ktoré sám presadzuje, a teda možno ich súhrnne označiť ako tzv. firemné podmienky, ktoré však musia byť v súlade s § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka individuálne dojednané, teda také, s ktorými mala žalovaná ako spotrebiteľ možnosť sa pred podpisom zmluvy oboznámiť a ovplyvniť ich obsah. V zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak nebude zo strany dodávateľa

preukázaný opak, potom nemožno zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom považovať za individuálne dojednané. Z uvedeného tak vyplýva, že VOP a Sadzobník poplatkov na ktoré odkazuje Zmluva o povolenom prečerpaní nemožno považovať za individuálne dojednané, čo spôsobuje ich neprijateľnosť. Odvolací súd zdôrazňuje, že individuálnosť dojednaní uvedených podmienok nie je daná ani tým, že na Sadzobník poplatkov a VOP zmluva odkazuje. Napokon, ako správne už uviedol súd prvej inštancie, o individuálnom dojednaní nesvedčia ani dátumy a podpisy žalovanej, ktoré na VOP a Sadzobníku poplatkov absentujú.

23. Odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že VOP v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru a nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že ujdú jeho pozornosti. Pokiaľ tak dodávateľ urobí, takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu (porovnaj nález ÚS SR I. ÚS 3512/11 z 11.11.2013). VOP a Sadzobník poplatkov vo svojej podstate tak predstavujú dokumenty k zmluve formulároveho charakteru, ktoré ak aj obsahujú dojednanie o poplatkoch, sankciách, odplate, splývajú so všetkými ostatnými informáciami do jedného celku tak, že priemerný spotrebiteľ v kontraktnej fáze zmluvy je ešte viac dezorientovaný než dodávateľom informovaný o význame týchto podmienok. Navyiac, VOP predstavujú rozsiahly niekoľko stranový súbor najrozmanitejších ustanovení s množstvom právnických, či ekonomických či bankových termínov, v ktorých je problematické zorientovať sa osobe znalej práva, nieto ešte priemernému spotrebiteľovi. V prípade takýchto písomností môže spotrebiteľ dôvodne predpokladať, že obsahujú iba ustanovenia technického a vysvetľujúceho charakteru, preto im nemusí klásť podstatnú dôležitosť v rozsahu, akú im pripisuje žalobca.

24. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo vzťahu k napadnutému výroku II. v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver, svoje rozhodnutie odôvodnil riadne a v rozhodnutí sa vysporiadal s podstatnými argumentmi. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. rozsudok v napadnutom výroku II. ako vecne správny potvrdil.

25. Vo vzťahu k výroku III. o trovách konania odvolací súd uvádza, že zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane konania ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

26. Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku a je samo o sebe spôsobilé zasiahnuť do práva strany podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako to dôvodil aj európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozhodnutí zo dňa 06.02.1954 vo veci Beer proti Rakúsku, resp. v rozhodnutí zo dňa 07.10.2004 vo veci Bauman proti Rakúsku (č. 30428/96, resp. 76809/01).

27. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. O plný úspech žalobcu vo veci ide vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane.

28. Súd prvej inštancie v prípade trov konania vychádzal zo zásady upravenej v § 255 ods. 2 C.s.p., t.j. zo zásady ich pomerného rozdelenia. V tomto smere odvolací súd uvádza, že pre vyčíslenie čistého úspechu žalobcu bolo potrebné vychádzať len zo žalobcom uplatnenej výšky istiny bez príslušenstva, teda len zo sumy 3.690,85 Eur, keďže žalobca v podanej žalobe požadovaný úrok nevyčísliť (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo/243/2007). Z uvedeného dôvodu preto nemal súd prvej inštancie pri výpočte čistého úspechu žalobcu brať do úvahy žalobcom požadované príslušenstvo, ale pomer úspechu žalobcu a žalovanej mal zisťovať len porovnaním uplatnenej a priznanej istiny. V tomto smere preto možno prisvedčiť odvolaniu žalobcu a postup súdu prvej inštancie pri výpočte úspechu/ neúspechu sporových strán možno považovať za nesprávny.

29. Odvolací súd na tomto mieste považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že žalovaná nielen v podanom odvolaní, ale už aj v priebehu konania na súde prvej inštancie poukazovala na svoju nepriaznivú finančnú, sociálnu a rodinnú situáciu (poberanie čiastočného invalidného dôchodku, starostlivosť o maloleté dieťa, dlhodobá nezamestnanosť manžela), ktorá by mohla mať vplyv na rozhodovanie o trovách konania. Súd prvej inštancie sa však napriek uvedeným indiciám vôbec nezaoberal prípadnou aplikáciou ust. § 257 C.s.p., teda neskúmal či v danom prípade nejde o prípad hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania úspešnej strane. Odvolací súd poukazuje najmä na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 17/2019, sp. zn. 5Cdo 672010 a 3MCdo 36/2012 z ktorých vyplýva, že ust. § 257 C.s.p. síce nemožno považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (svojvôľa súdu pri jeho aplikovaní), ale súdy sú povinné podľa tohto ustanovenia skúmať, či v tej-ktorej veci, ktorá je pred súdom prejednávaná neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potom potrebné pri rozhodovaní o trovách konania prihliadnuť.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. rozsudok vo zvyšnej napadnutej časti, t.j. vo výroku III. o trovách konania zrušil a v zmysle § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

31. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne rozhodnúť o trovách konania, teda opätovne vypočítať pomer úspechu a neúspechu žalobcu a žalovanej, pričom zistí, či na strane žalovanej existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie svoje závery odôvodní v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p. tak, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé.

32. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).